

Hoofdstuk 9 Beleidsvoorschriften Het Plein Zutphen/Lochem

Armoedebeleid Zutphen

Dit hoofdstuk gaat over het armoedebeleid van de gemeente Zutphen. In dit hoofdstuk is te lezen wat het armoedebeleid inhoudt, welke financiële voorzieningen er zijn voor inwoners met een laag inkomen, welke voorwaarden daarvoor gelden en hoe hoog de vergoedingen zijn. Ook wordt specifiek ingegaan op bijzondere bijstand, als laatste vangnet van het armoedebeleid.

Inhoudsopgave

9.1	Waarom armoedebeleid?	2
9.2	Doelen en uitgangspunten	2
9.3	Hoe voert Het Plein het armoedebeleid uit?	3
9.4	Minimaregelingen	3
9.4.1	Welke regelingen zijn er?	3
9.4.2	Meedoen-regeling	5
9.4.3	Collectieve zorgverzekering	6
9.4.4	Tegemoetkoming zorgkosten	7
9.4.5	Kindpakket	8
9.4.6	Inkomenstoeslag	8
9.4.7	Studietoeslag	9
9.5	Individuele bijzondere bijstand	10
9.5.1	Wat zijn de uitgangspunten?	10
9.5.2	Voor welke kosten kan <i>geen</i> bijzondere bijstand worden verstrekt?	10
9.5.3	Wat zijn de voorwaarden?	11
9.5.4	Hoe hoog mogen het inkomen en het vermogen zijn?	12
9.5.5	Hoe wordt een aanvraag ingediend?	15
9.5.6	Wordt de bijstand 'om niet' of als lening verstrekt?	15
9.5.7	Kan de klant worden gekort op bijzondere bijstand?	15
9.5.8	Kan het zijn dat de bijstand moet worden terugbetaald?	15
9.5.9	Kosten van algemene aard	15
9.6	Veel voorkomende kostensoorten	16
9.6.1	Woonkosten	17
9.6.2	Medische kosten	18
9.6.3	Kosten van beschermingsmaatregelen en rechtsbijstand	19
9.6.4	Reiskosten	20
9.6.5	Begrafenis- of crematiekosten	21
9.6.6	Gehandicaptenparkeerplaats	21
9.6.7	Duurzame gebruiksgoederen	21
9.6.8	Woninginrichting, stoffering en verhuiskosten	22
9.7	Wettelijke basis	23

9.1 Waarom armoedebeleid?

Inwoners die onvoldoende financiële middelen hebben om rond te kunnen komen, kunnen een beroep doen op allerlei regelingen en voorzieningen, zoals de WW, de kinderbijslag en de huurtoeslag. Toch kan het zijn, dat al deze maatregelen niet voldoende zijn. Daarom heeft de wetgever gemeenten verantwoordelijk gemaakt om vorm te geven aan het armoedebeleid. Met armoedebeleid worden alle maatregelen bedoeld, die de gemeente kan nemen om inwoners met een laag inkomen te ondersteunen, in aanvulling op andere maatregelen, zoals de huur-, zorg- en kinderopvangtoeslag.

De gemeente Zutphen heeft Het Plein opgedragen om het armoedebeleid voor inwoners van Zutphen uit te voeren. De gemeente Lochem voert het armoedebeleid zelf uit. Deze beleidsvoorschriften geven een overzicht van de maatregelen, die de gemeente Zutphen genomen heeft om inwoners met een laag inkomen te ondersteunen.

De wettelijke kaders voor het armoedebeleid zijn voor een groot deel vastgelegd in de Participatiewet. De gemeente is daarom beperkt in de mogelijkheden om het armoedebeleid vorm te geven. Maar de wet biedt ook mogelijkheden voor gemeentelijk beleid. Welke mogelijkheden en beperkingen er zijn, wordt in deze beleidsvoorschriften toegelicht.

De gemeente Zutphen kent twee regelingen die buiten het wettelijk kader van de Participatiewet vallen, de Meedoen-regeling en het kindpakket. Ook deze mogelijkheden worden hieronder toegelicht.

9.2 Doelen en uitgangspunten

De gemeente Zutphen heeft met het armoedebeleid een aantal doelen:

- a. Iedereen moet in de samenleving kunnen meedoen
- b. Er is één aanpak bij meerdere problemen
- c. Inwoners moeten kunnen beschikken over genoeg geld en geen schulden hebben, en
- d. Inwoners en hulporganisaties werken samen

Verder houdt de gemeente Zutphen rekening met de volgende uitgangspunten:

- a. *Alleen voor specifieke noodzakelijke kosten*
Het gemeentelijke armoedebeleid vult landelijke maatregelen aan, maar alleen voor zover het gaat om specifieke noodzakelijke kosten die zich voordoen in bijzondere situaties.
- b. *Andere voorzieningen eerst*
Wanneer een andere voorziening in de kosten benut kan worden gaat die voor. Dat heet een voorliggende voorziening.
- c. *Werken werkt*
Participatie en werk zijn de beste middelen om armoede tegen te gaan. Het Plein stimuleert dit vooral via (uitstroom) premies, bonussen en vrijlatingen.
- d. *Kinderen zijn belangrijk*
De Meedoen-regeling kent een hoge(re) maximale vergoeding voor kinderen. Via het kindpakket zijn er extra vergoedingen mogelijk. Bij het verstrekken (of weigeren) van bijzondere bijstand of minimaregelingen zijn we extra alert op de gevolgen voor kinderen.
- e. *Voorzieningen worden benut*
Het gebruik van voorzieningen wordt gestimuleerd door samenwerking met andere organisaties, het actief benaderen van de doelgroep en door eenvoudige regelgeving en aanvraagprocedures.
- f. *We zijn er vroeg bij en willen zo veel mogelijk financiële fitte burgers*

Het is belangrijk dat inwoners zichzelf financieel kunnen redden. Het Plein wil voorkomen dat inwoners in een problematische schuldensituatie komen.

g. *Samen staan we sterker*

Samenwerking tussen gemeente en samenwerkingspartners is belangrijk en wordt intensiever.

9.3 Hoe voert Het Plein het armoedebeleid uit?

Het Plein voert het armoedebeleid van de gemeente Zutphen als volgt uit:

- a. Inwoners kunnen met vragen over armoedebeleid bij alle toegangen van het sociaal domein in Zutphen terecht. Dat zijn de wijkteams, Het Plein en het Centrum voor Jeugd en Gezin . Zie ook: www.hetpleinzutphen.nl.
- b. Het aanvragen van minimaregelingen kan via de site van het Plein (downloaden aanvraagformulieren) of via een afspraak bij het Plein. Aanvraagformulieren voor bijzondere bijstand kunnen telefonisch worden aangevraagd bij het Plein of via een afspraak. Via 'Bereken uw recht' kan de inwoner zien of hij ergens recht op heeft en kan hij een aanvraag doen (voor een deel van de regelingen). Zie: <https://berekenuwrecht.nibud.nl/>. De collectieve zorgverzekering kan aangevraagd worden via de site voor de gemeentelijke collectieve zorgverzekeringen: www.gezondverzekerd.nl.
- c. De aanvraagprocedure is zo eenvoudig mogelijk. Gegevens die bekend zijn, worden niet opgevraagd. Waar mogelijk worden voorzieningen op eigen initiatief van Het Plein verstrekt. Controle vindt in principe steekproefsgewijs achteraf plaats.
- d. Het Plein probeert aanvragen binnen vier weken af te handelen. In het besluit wordt duidelijk gemotiveerd waarom een aanvraag is toegekend of afgewezen.
- e. Als een inwoner een maandelijks uitkering van Het Plein heeft wordt regelmatig onderzocht of er recht bestaat op minimaregelingen en bijzondere bijstand. Klanten worden geïnformeerd over de mogelijkheid om een aanvraag te doen.

9.4 Minimaregelingen

9.4.1 Welke regelingen zijn er?

Het armoedebeleid van de gemeente Zutphen kent zes *regelingen* voor inwoners met een laag inkomen. We noemen dit minimaregelingen. Het zijn

- a. de Meedoen-regeling (zie 9.8);
- b. de Collectieve Zorgverzekering (zie 9.9);
- c. de Tegemoetkoming Zorgkosten (zie 9.10);
- d. het Kindpakket (zie 9.11);
- e. de Inkomenstoelage (zie 9.12), en
- f. de Studietoelage (zie 9.13).

Deze regelingen hebben alle een specifiek doel en gelden voor een specifieke doelgroep. Dit wordt hieronder verder toegelicht. Daarnaast is er nog de regeling over de bijzondere bijstand. Deze wordt verder toegelicht in onderdeel 3 van dit hoofdstuk.

Voor wie zijn de minimaregelingen bedoeld?

De regelingen uit het armoedebeleid zijn bedoeld voor inwoners met een laag inkomen (zie ook hierna). Basisvoorwaarden voor het indienen van een aanvraag zijn:

- a. de inwoner is 18 jaar of ouder,

- b. is bij de gemeente Zutphen ingeschreven in de Basisregistratie personen, en
- c. heeft de Nederlandse nationaliteit of een geldige verblijfstitel.

Voor de Meedoen-regeling en de inkomensvoetstuk geldt nog dat deze niet zijn bedoeld voor studenten. Voor de overige voorwaarden: zie de volgende paragrafen.

Hoe hoog mogen het inkomen en het vermogen zijn?

Het inkomen moet onder een bepaalde grens blijven om recht te kunnen hebben op één van de minimaregelingen. Die inkomensgrenzen verschillen per minimaregeling en de hoogte van die inkomensgrenzen hangt ook nog af van de leef- en woonsituatie. Het vermogen telt mee bij de meeste minimaregelingen, met uitzondering van de collectieve zorgverzekering en de tegemoetkoming zorgkosten (zie daar).

Op de website van Het Plein is te vinden welke inkomensgrenzen er gelden voor welke voorzieningen. Zie www.hetpleinzutphen.nl.

Hoe wordt het inkomen berekend?

Het gaat om het maandelijks loon of de uitkering, na aftrek van belastingen en wettelijke premies. De opgebouwde vakantietoeslag en extra inkomsten zoals een dertiende maand moeten daarbij worden opgeteld. Voor het bepalen van het inkomen van een zelfstandige wordt uitgegaan van de volgende gegevens:

- De netto-winst van de (tussentijdse) winst-verliesrekening of jaarrekening.
- Het inkomen dat bij de belastingaangifte is opgegeven. Dit staat onder het kopje 'inkomen ondernemingen' en/of 'resultaat overige werkzaamheden'.

De regels over inkomen die voor algemene bijstand gelden, gelden ook voor de minimaregelingen. Inkomsten die voor de algemene bijstand worden vrijgelaten, worden ook voor de minimaregelingen vrijgelaten. Zie verder hoofdstuk 4 van de beleidsvoorschriften ('Inkomen en vermogen').

Als er loonbeslag op het inkomen ligt, dan wordt uitgegaan van het inkomen na aftrek van dit beslag. Bij een minnelijke of wettelijke schuldsanering geldt het vrij te laten bedrag (Vtlb) als inkomen. Dat is bedrag dat overblijft om van te leven. Als de Vtlb hoger is dan het inkomen, bijvoorbeeld in het geval van een bijstandsuitkering, dan wordt uitgegaan van het inkomen.

Wat kan ik krijgen?

Wat een inwoner kan krijgen verschilt per regeling. Hieronder worden de verschillende regelingen uitgelegd. Bij iedere regeling worden de bedragen genoemd die een klant kan krijgen. Deze bedragen gelden voor een kalenderjaar. De bedragen van de inkomensvoetstuk (par. 9.4.6) en de studietoeslag (par. 9.4.7) worden op 1 januari van elk kalenderjaar aangepast aan de zgn. consumentenprijsindex, die door het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt vastgesteld. De Meedoenregeling wordt afgestemd op de maximale bedragen die Stichting Leergeld of het JeugdSportFonds verstrekken. De tegemoetkoming in de zorgkosten kan worden aangepast, als het rijksbeleid wijzigt of op grond van ontwikkelingen in de zorgsector.

Hoe kan ik aanvragen en wanneer weet ik of ik recht heb?

Een aanvraag voor minimaregelingen kan op verschillende manieren worden ingediend:

1. Digitaal:
 - a. Berekenuwrecht, op de website van het Plein: www.hetpleinzutphen.nl

- b. www.gezondverzekerd.nl (collectieve zorgverzekering)

2. Met een aanvraagformulier:

- a. te downloaden op de website van het Plein
- b. dat bij Het Plein kan worden opgehaald
- c. dat bij samenwerkingspartners in het sociaal domein verkrijgbaar is

Het Plein beoordeelt 'op aanvraag' of er recht bestaat op een bijdrage uit de betreffende minimaregeling. Dat betekent, dat de klant op de *aanvraagdatum* aan de voorwaarden van de betreffende minimaregeling moet voldoen.

Kan het zijn dat het ontvangen bedrag moet worden terugbetaald?

De minimaregeling moet worden terugbetaald, als de klant belangrijke informatie heeft verzwegen en Het Plein die regeling niet zou hebben verleend als die informatie op tijd bekend was geweest. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij verzwegen inkomen. Het terugbetalen gebeurt volgens hoofdstuk 8 van de beleidsvoorschriften ('Terugvordering').

9.4.2 Meedoen-regeling

Wat is het doel?

Het doel van de Meedoen-regeling is om mensen met een laag inkomen te helpen om mee te doen in de samenleving. Daarom vergoedt de Meedoen-regeling voor elk gezinslid de kosten om te kunnen sporten, mee te doen aan culturele activiteiten, schoolactiviteiten of maatschappelijke activiteiten. Voor kinderen is er een hogere vergoeding dan voor volwassenen.

Het Plein werkt samen met stichting Leergeld Zutphen en het Jeugd sportfonds Gelderland om zoveel zoveel mogelijk kinderen in gezinnen met een laag inkomen te bereiken, zodat ze kunnen meedoen in de samenleving. Als een inwoner al een bijdrage van één van deze organisaties heeft gehad, kan voor dat doel geen beroep meer worden gedaan op de Meedoen-regeling. Omgekeerd geldt hetzelfde.

Wanneer heb je recht?

Recht op de Meedoen-regeling hebben alle inwoners van Zutphen met een inkomen dat niet hoger is dan 130% van de toepasselijke bijstandsnorm. Het vermogen mag niet hoger zijn dan de vermogensgrenzen die voor de algemene bijstand gelden (zie par. 9.5.4). Onder het volgende kopje staat aangegeven voor welke kosten de Meedoen-regeling geldt. Inwoners moeten kosten hebben gemaakt om mee te kunnen doen aan de samenleving. Elk gezinslid heeft recht op een vergoeding. De bijdrage moet tijdens het kalenderjaar worden aangevraagd.

Wat kun je krijgen?

Voor volwassenen geldt een maximale vergoeding van € 165,- per kalenderjaar. Voor kinderen van 0-18 jaar geldt een maximale vergoeding van € 225,-. Er kunnen meerdere activiteiten vergoed worden, totdat de maximale vergoeding bereikt is. De vergoeding kan ook verstrekt worden in een andere vorm dan geld, bijvoorbeeld in natura. De Meedoen-regeling vergoedt de volgende kosten:

- Lidmaatschap verenigingen (sociaal-cultureel, sport);
- Lidmaatschap belangenorganisaties (vakbonden, patiëntenvereniging, politieke partij, etc);
- Abonnementen zwemmen; zwemlessen;

- Abonnementen sportschool en fitness;
- Danslessen, muzieklessen, muzische vorming;
- Abonnementen schouwburg, bioscoop; losse kaartjes en museumjaarkaart;
- Cursussen (volwasseneneducatie, vorming, specifieke onderwerpen als omgaan met geld gezondheidsbevordering, sociale weerbaarheid);
- Abonnementen op kranten; bibliotheek;
- Voordeelurenkaart openbaar vervoer;
- ID-kaart;
- Internetkosten als u door ziekte en handicap langdurig aan huis gebonden bent;
- Ouder en baby activiteiten (b.v. babyzwemmen)

Voor kinderen van 0 tot 18 jaar óók:

- Zomerkampen;
- Naschoolse activiteiten brede school;
- Ouderbijdrage buitenschoolse activiteiten;
- Excursies /schoolreisjes kinderen;
- Overblijfkosten;
- Deelname aan 'topklassen' / zomerschool.

Let op!

- als niet het maximale bedrag wordt toegekend, omdat een lager bedrag is aangevraagd, kan de klant voor het resterende deel tijdens het lopende kalenderjaar nog een declaratie indienen;
- de inwoner die een vergoeding ontvangt van Stichting Leergeld of van Sport Fonds Gelderland om mee te doen, kan in principe geen beroep doen op de Meedoen-regeling. Dat is uiteraard anders wanneer deze organisaties kosten vergoeden die niet onder de Meedoen-regeling vallen.

9.4.3 Collectieve zorgverzekering

Wat is het doel?

Het Plein heeft een collectieve zorgverzekering afgesloten voor inwoners met een laag inkomen bij zorgverzekeraar Menzis. Inwoners met een laag inkomen kunnen daarom goed verzekerd zijn voor medische kosten tegen een gunstige premie. De collectieve zorgverzekering (CZM) geeft extra voorzieningen en hogere vergoedingen, vergeleken met andere aanvullende pakketten bij Menzis. De premie is lager doordat Het Plein een deel van de premie betaalt.

Wanneer heb je recht?

Alle inwoners van Zutphen met een inkomen dat niet hoger is dan 130% van de toepasselijke bijstandsnorm, kunnen deelnemen aan de CZM. Het inkomen van inwoners in een inrichting wordt getoetst aan de bijstandsnormen voor mensen die zelfstandig wonen. Er is geen vermogenstoets. Alle meerderjarige leden van het gezin kunnen zich verzekeren bij Menzis. Kinderen tot 18 jaar zijn gratis meeverzekerd. Er is geen medische (toegangs)toets. Uitgesloten zijn wanbetalers (zie hieronder).

Inwoners die al verzekerd zijn bij Menzis kunnen tijdens het kalenderjaar gaan deelnemen aan de CZM, bijvoorbeeld als het inkomen een stuk lager wordt en daardoor onder de inkomensgrens komt

te liggen. Statushouders kunnen zich verzekeren zodra zij zich hebben gevestigd hebben in de gemeente. Inwoners die bij een andere zorgverzekeraar verzekerd zijn, moeten een aanvraag voor de CZM indienen voor 1 januari van het daaropvolgende jaar. Dat is alleen mogelijk in de periode van half november tot 1 januari. Deelname aan de collectieve zorgverzekering gaat dan in op 1 januari.

Wat kun je krijgen?

De CZM bestaat uit de basisverzekering en een aanvullende verzekering. De klant kan kiezen uit 3 pakketten: GarantVerzorgd 1, 2 of 3. Pakket 3 is het meest uitgebreide pakket. Ook zijn er 3 verschillende tandartspakketten, waarbij de maximale vergoeding steeds hoger worden. Voor mensen met een volledig kunstgebit is er aparte tandartsverzekering.

De aanvullende verzekering en de tandartsverzekering zijn verplichte onderdelen van de CZM. Op www.gezondverzekerd.nl staat hoe de pakketten zijn samengesteld. In alle pakketten is de eigen bijdrage voor de Wmo verzekerd tot maximaal € 400,-. In het meest uitgebreide pakket, GarantVerzorgd 3, is het verplichte wettelijk risico ook verzekerd.

Dit pakket is geschikt voor inwoners die veel zorgkosten maken vanwege beperkingen en/of chronische aandoeningen.

Let op!

- Personen die een premieschuld hebben van zes maanden of meer, zijn wanbetaler. Zij zijn wettelijk verplicht om een hogere zorgpremie te betalen. Bovendien kunnen ze niet deelnemen aan de CZM. Inwoners met een bijstandsuitkering kunnen onder bepaalde voorwaarden terugkeren in de normale regeling. Zij kunnen zich dan weer (aanvullend) verzekeren. Dat is ook mogelijk zodra een stabilisatie-overeenkomst is getekend, als er sprake is van een schuldregeling.
- Aanvragen van de collectieve zorgverzekering gebeurt via site www.gezondverzekerd.nl. Klanten verklaren daar dat hun inkomen niet hoger is dan 130% van de toepasselijke bijstandsnorm. Na controle van de gegevens informeert Het Plein klanten of ze al dan niet worden toegelaten tot de CZM.
- Het Plein ziet de CZM als een 'voorliggende voorziening' voor medische kosten. De vergoeding vanuit de CZM wordt daarom afgetrokken van de bijzondere bijstand die soms voor medische kosten kan worden verstrekt. Zie ook par. 9.6.2.
- Klanten moeten wijzigingen in de gezins- en woonsituatie doorgeven aan Menzis én de gemeente. Wijzigingen in het inkomen, waardoor klanten boven de genoemde inkomensgrens komen, moeten aan Het Plein doorgegeven worden. Een inkomen boven de inkomensgrens of een verhuizing naar een andere gemeente in Nederland betekenen niet meteen het einde van de verzekering. De verzekering blijft doorlopen in het kalenderjaar, tenzij de klant aangeeft dat die eerder beëindigd moet worden.

9.4.4 Tegemoetkoming zorgkosten

Wat is het doel?

De tegemoetkoming zorgkosten is ervoor om inwoners met een laag inkomen gedeeltelijk te compenseren voor hoge zorgkosten. Deze compensatie bestaat uit een vast bedrag. Het Plein gaat ervan uit, dat er sprake is van hoge zorgkosten als het eigen risico volledig gebruikt is.

De regeling tegemoetkoming zorgkosten is een alternatief voor het uitgebreide aanvullende pakket van de collectieve zorgverzekering (GarantVerzorgd 3). Wie niet wil overstappen naar de collectieve zorgverzekering, heeft de mogelijkheid om gebruik te maken van de tegemoetkoming zorgkosten. De regeling tegemoetkoming zorgkosten vormt samen de collectieve zorgverzekering de maatwerkvoorziening chronisch zieken en gehandicapten van de gemeente Zutphen.

Wanneer heb je recht?

Recht op de tegemoetkoming zorgkosten hebben alle meerderjarige inwoners van Zutphen die een inkomen hebben dat niet hoger is dan 130% van de toepasselijke bijstandsnorm en het verplicht eigen risico volledig hebben benut. Het inkomen van inwoners in een inrichting wordt getoetst aan de bijstandsnormen voor mensen die zelfstandig wonen. Er is geen vermogenstoets.

Geen recht op de tegemoetkoming zorgkosten heeft de klant die:

- aanvullend verzekerd is via de GarantVerzorgd 3 van Menzis; of
- automatisch inkomenscompensatie ontvangt van het UWV in verband met zijn arbeidsongeschiktheid (bij een WAO-, WIA, Wajong- of Waz-uitkering).

Als peildatum voor de aanvraag geldt 1 januari van het kalenderjaar waarop het eigen risico betrekking heeft. De aanvraag kan pas gedaan worden als het eigen risico volledig is benut. Dat blijkt uit de zorgfactuur van de zorgverzekeraar.

Wat kun je krijgen?

De tegemoetkoming is een vast bedrag van € 240,- per persoon per kalenderjaar.

Let op!

- Uitgangspunt is dat de aanvraag gedaan moet worden in het kalenderjaar waarop het eigen risico betrekking heeft. Soms ontvangt de klant de zorgfactuur later, omdat behandelaars pas laat declareren bij de zorgverzekeraar. Ook dan is er nog recht op de tegemoetkoming. Het is wel belangrijk dat de aanvraag zo snel mogelijk na het ontvangst van de zorgfactuur bij Het Plein wordt gedaan.
- Mensen die chronisch ziek zijn of beperkingen hebben, hebben vaak zorgkosten die niet in de (medische) verzekeringssfeer zitten. Denk aan extra stookkosten, kledingslijtage etc.. Voor deze kosten kan bijzondere bijstand aangevraagd worden.

9.4.5 Kindpakket

[Nader in te vullen]

9.4.6 Inkomenstoelage

Wat is het doel?

De inkomenstoelage is een jaarlijkse aanvulling op het inkomen. Deze aanvulling is bestemd voor inwoners die langdurig van een laag inkomen rond moeten komen, zonder dat zij zicht hebben op verbetering van dat inkomen.

Wanneer heb je recht?

Recht op inkomenstoelage hebben alle inwoners van Zutphen van 21 jaar tot de AOW-leeftijd die al 36 maanden een inkomen hebben dat niet hoger is dan 105% van de toepasselijke bijstandsnorm en een vermogen dat niet boven de vermogensgrens in de Participatiewet ligt (zie par. 9.5.4).

Op de aanvraagdatum moet de klant aan die voorwaarden voldoen.

De gemeente Zutphen gaat ervan uit, dat studenten zicht hebben op inkomensverbetering. Ze hebben daarom geen recht op de inkomenstoelage. De studieperiode telt niet mee voor de hierboven genoemde periode van 36 maanden.

Wat kun je krijgen?

De inkomenstoelage bedraagt per kalenderjaar (voor 2017):

- a. € 385,- voor een alleenstaande
- b. € 485,- voor een alleenstaande ouder
- c. € 540,- voor gehuwden

Deze bedragen worden jaarlijks aangepast aan de ontwikkeling van de consumentenprijsindex (CBS).

Let op!

- De inkomenstoelage wordt per kalenderjaar toegekend. Na toekenning van de (eerste) inkomenstoelage kan een volgende aanvraag dus worden gedaan in het kalenderjaar volgend op het kalenderjaar waarin de aanvraag is gedaan.
- Nadat een inkomenstoelage is toegekend, wordt een stijging van het inkomen als gevolg van werkaanvaarding tijdens het resterende kalenderjaar niet als inkomen gezien bij de beoordeling van de volgende aanvraag.

9.4.7 Studietoelage

Wat is het doel?

Het doel van de studietoelage is om studenten met een beperking extra inkomensondersteuning te geven. Het moet gaan om studenten, die niet in staat zijn het minimumloon te verdienen. De meeste studenten vullen hun studiefinanciering aan met inkomsten uit werk. Voor studenten met een beperking is dat minder goed mogelijk. Door dit financiële extraatje is de kans groter dat zij hun studie succesvol afronden.

Wanneer heb je recht?

Recht op studietoelage hebben alle inwoners van Zutphen van 18 jaar of ouder die recht hebben op studiefinanciering of tegemoetkoming schoolkosten en niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen maar wél mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. Het inkomen is niet hoger dan 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm en het vermogen ligt niet boven de vermogensgrens in de Participatiewet (zie par. 9.5.4). Studenten die kunnen worden opgenomen in het doelgroepregister van de banenafspraken kunnen de studietoelage krijgen als het inkomen en vermogen niet te hoog zijn.

Wat kun je krijgen?

De hoogte van de studietoelage bedraagt € 125,- per maand. De studietoelage wordt toegekend vanaf het moment dat de klant als student staat ingeschreven. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast aan de ontwikkeling van de consumentenprijsindex (CBS).

Let op!

- Mensen met een Wajong-uitkering hebben geen recht op de studietoelage. Voor hen is er een regeling binnen de Wajong.
- Een belangrijke doelgroep zijn van jongeren 18, 19, 20 jaar die langer op school blijven bij het speciaal onderwijs of praktijkschool.

9.5 Individuele bijzondere bijstand

9.5.1 Wat zijn de uitgangspunten?

De bijzondere bijstand is het vangnet van het armoedebeleid. Soms moet een inwoner onverwachte uitgaven doen, die niet uit het maandelijkse inkomen kunnen worden betaald. Daarvoor is bijzondere bijstand bedoeld: het is een vergoeding van noodzakelijke uitgaven die in bijzondere situaties kan worden verstrekt. Bijzondere bijstand is maatwerk en wordt alleen gegeven voor de meest eenvoudige, geschikte en noodzakelijke voorziening. Als de kosten op een andere manier kunnen worden vergoed, dan gaat dat voor. De hoogte van de bijstand is afhankelijk van de soort kosten, eventuele andere vergoedingen en de financiële situatie van de aanvrager. Vaak voorkomende kosten worden in dit onderdeel beschreven.

Let op: Kosten die verband houden met werk komen niet in aanmerking voor bijzondere bijstand. Die kosten kunnen vaak wel op een andere manier worden vergoed door Het Plein. Zie daarvoor hoofdstuk 1 van de Beleidsvoorschriften ('Re-integratie en participatie')

Om voor bijzondere bijstand in aanmerking te komen, moet aan een aantal voorwaarden zijn voldaan. De voorwaarden zijn hieronder beschreven.

9.5.2 Voor welke kosten kan *geen* bijzondere bijstand worden verstrekt?

In een aantal gevallen kan *geen* bijzondere bijstand worden verstrekt. Het gaat om de volgende gevallen die door de wetgever zijn geregeld:

Buiten Nederland en geen rechtmatig verblijf

Bijstand kan niet worden verleend voor kosten die zijn gemaakt buiten Nederland. De kosten moeten ontstaan zijn binnen Nederland en betrekking hebben op uitgaven die worden gedaan in Nederland. Ook kan geen bijstand worden verleend aan personen die niet over een geldige verblijfstitel beschikken.

Niet-noodzakelijke kosten

De wetgever heeft van sommige kosten bepaald, dat deze *niet-noodzakelijk* zijn en dus niet in aanmerking komen voor bijzondere bijstand. Het gaat om:

- a. Alimentatie/onderhoudsbijdrage die betaald moet worden aan iemand anders
- b. Boete
- c. Schade die geleden of toegebracht is

- d. Vrijwillige premiebetaling voor een publiekrechtelijke zorgverzekering
- e. Kosten van medische handelingen die kunnen worden gerekend tot de ontwikkelingsgeneeskunde

Beroep op voorliggende voorzieningen

Een voorliggende voorziening is een regeling waarop de aanvrager aanspraak kan maken. Het gaat dan om regelingen die bedoeld zijn om de kosten te betalen. De inwoner kan er rechten aan ontlenen. Bekende voorliggende voorzieningen waarop een klant beroep kan doen zijn:

- a. Zorgtoeslag, voor de kosten van de zorgverzekering
- b. Huurtoeslag, voor de kosten van huur
- c. Wmo, voor de kosten van sommige voorzieningen, zoals een rolstoel of huishoudelijke hulp
- d. Collectieve zorgverzekering van Menzis, alleen als sprake is van begunstigend beleid voor medische kosten (zie onder 9.6.2)

Let op: voor medische kosten zijn de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg passende en toereikende voorliggende voorzieningen. Dat betekent dat de vergoedingen uit die regelingen voldoende zijn en dat er geen bijzondere bijstand voor extra medische kosten hoeft te worden verstrekt. Het Plein doet dit wel, om inwoners met die extra kosten tegemoet te komen. De CZM is het belangrijkste middel daarvoor. Dit wordt een vorm van 'buitenwettelijk beleid' genoemd.

Als een voorziening voldoende in de kosten voorziet, dan zijn er in principe geen mogelijkheden om bijzondere bijstand te verlenen. De voorziening is dan passend en toereikend. Als een voorliggende voorziening niet passend en toereikend is, kan bijzondere bijstand worden verleend voor het deel dat niet vergoed wordt, mits aan de overige voorwaarden is voldaan.

Het kan zijn dat de kosten ook via het sociale netwerk kunnen worden vergoed. Als de kosten via het sociale netwerk zijn voldaan, kunnen deze ook als voorziening worden beschouwd.

Uitzondering: zeer dringende redenen

In de bovengenoemde gevallen kan geen bijzondere bijstand worden verleend, tenzij er sprake is van zeer dringende redenen. Dat is alleen aan de orde, als er sprake is van een acute noodsituatie die alleen kan worden opgelost door het verlenen van bijstand.

9.5.3 Wat zijn de voorwaarden?

Op aanvraag

Een aanvraag voor bijzondere bijstand moet zijn ingediend bij Het Plein binnen zes maanden nadat de kosten zijn gemaakt. De datum waarop de kosten zijn gemaakt is vaak terug te vinden op de factuur. Er zijn wel twee voorwaarden aan verbonden:

- a. Op de aanvraagdatum moet nog kunnen worden beoordeeld of de kosten noodzakelijk waren, en
- b. Op het moment waarop de kosten zijn ontstaan had de klant geen financiële mogelijkheden om de kosten te betalen.

De kosten moeten zich voordoen. Kosten die (mogelijk) in de toekomst betaald moeten worden, doen zich nog niet voor en komen niet voor bijstand in aanmerking.

De kosten zijn noodzakelijk

Alleen voor noodzakelijke kosten kan bijzondere bijstand worden toegekend. Dit vraagt in principe een beoordeling per geval. De klant moet aantonen, dat de kosten noodzakelijk zijn. Als dat lastig is voor de klant, dan kan Het Plein een externe deskundige verzoeken om advies uit te brengen.

Het Plein heeft van een aantal kosten bepaald, dat deze in principe noodzakelijk zijn. Het gaat om de kosten die hieronder in par. 9.6 zijn genoemd. Als er twijfels zijn over de noodzaak, kan een nader onderzoek worden ingesteld, bijvoorbeeld door een huisbezoek af te leggen.

Er is sprake van bijzondere omstandigheden

Bijzondere bijstand is bedoeld voor kosten die veroorzaakt zijn door bijzondere omstandigheden. De omstandigheden leiden tot onverwachte of onverwacht hoge kosten. Het gaat om kosten waarmee de klant in het algemeen geen rekening hoeft te houden. Als de kosten te voorzien waren, zijn er meestal geen bijzondere omstandigheden. Het Plein gaat ervan uit, dat de kosten die worden genoemd in par. 9.6 veroorzaakt worden door bijzondere omstandigheden. Als er twijfels zijn of er echt sprake is van bijzondere omstandigheden, kan er wel een nader onderzoek worden ingesteld.

9.5.4 Hoe hoog mogen het inkomen en het vermogen zijn?

Voordat een besluit genomen kan worden over bijzondere bijstand, moet worden bepaald, of de klant de kosten zelf kan betalen. Dat hangt af van het inkomen en het vermogen. Het Plein onderzoekt, of het inkomen of vermogen bijzondere bijstand in de weg staat.

Inkomensgrenzen

De bijzondere bijstand is er voor alle inwoners met een laag inkomen, dus niet alleen voor inwoners met een bijstandsuitkering. Over welk 'laag inkomen' spreken we dan? Er zijn twee inkomensgrenzen:

1. 100% van de bijstandsnorm. Deze grens geldt voor woonkostentoeslag en voor duurzame gebruiksgoederen, zoals een wasmachine en een koelkast.
2. 110% van de bijstandsnorm. Deze grens geldt voor andere kosten, zoals reiskosten, rechtsbijstand en bewindvoering.

Op de website van Het Plein staat aangegeven hoe hoog de bijstandsnorm is. Zie www.hetpleinzutphen.nl en hoofdstuk 3 van de Beleidsvoorschriften over bijstandsnormen. De kostendelersnorm wordt alleen toegepast, als het gaat om kosten waarvoor de norm 100% van de bijstandsnorm is.

Ligt het inkomen op of onder deze grenzen, dan hoeft de klant uit zijn inkomen niets bij te dragen aan de kosten. Ligt het inkomen erboven, dan moet de klant wel aan de kosten bijdragen. We noemen het deel van het inkomen, dat de klant kan inzetten voor de kosten: de draagkracht in het inkomen. Die draagkracht wordt als volgt bepaald:

Draagkracht in inkomen	Kostensoort
100% van het inkomen boven de bijstandsnorm	Woonkostentoeslag Inrichtingskosten, duurzame gebruiksgoederen
50% van het inkomen boven 110% van de bijstandsnorm	Alle andere kostensoorten

Hoe wordt de draagkracht in het inkomen vastgesteld?

De draagkracht in het inkomen wordt berekend over de kalendermaand waarin:

- a. de aanvraag voor bijzondere bijstand wordt gedaan, of
- b. de noodzakelijke kosten zich hebben voorgedaan, als de bijstand met terugwerkende kracht wordt aangevraagd

De periode waarin deze draagkracht geldt, wordt in principe vastgesteld op één jaar. Dat betekent, dat de draagkracht per maand wordt vermenigvuldigd met 12. Het totaalbedrag over dit jaar is de draagkracht in die periode.

Voorbeeld. Stel: inwoner vraagt bijzondere bijstand aan voor reiskosten van € 30,- per maand. De reiskosten worden het gehele kalenderjaar door iedere maand gemaakt.

- maandinkomen	: € 1.000,-
- bijstandsnorm	: € 950,- -/-

- Meerinkomen per maand	: € 50,-
Draagkrachtpercentage	: 100%
- Draagkracht per jaar	: € 600,- (= 12 x € 50)
- Reiskosten per jaar	: € 360,-
- Bijstand	: nihil (draagkracht is hoger dan kosten)
- Overblijvende draagkracht	: € 240,-

Bij een volgende aanvraag voor bijzondere bijstand binnen deze periode (de draagkrachtperiode), wordt rekening gehouden met de eerder vastgestelde draagkracht. De vastgestelde ruimte blijft dus gelden. In het voorbeeld blijft er dus nog € 240,- over dat de klant moet besteden aan bijzondere kosten die zich later voordoen, voordat recht op bijstand kan ontstaan. Wel is het zo, dat de draagkracht én de draagkrachtperiode tussentijds gewijzigd kunnen worden als het inkomen (en het vermogen) of de omstandigheden in belangrijke mate wijzigen. De klant kan in dat geval contact opnemen met Het Plein.

Als het gaat om kosten die maandelijks terugkeren, zoals reiskosten voor het bezoek aan een gezinslid of woonkostentoeslag, dan wordt de berekende jaardraagkracht toegepast op de kalendermaanden, waarin de kosten zijn gemaakt.

De draagkracht wordt berekend over de middelen die iemand echt tot zijn beschikking heeft. Bij een wettelijke of minnelijke schuldregeling of loonbeslag ligt het inkomen meestal op 90% van de bijstandsnorm. Dan neemt het Plein aan dat er geen draagkracht in het inkomen is. Dat is anders als het gaat om kosten die meegenomen kunnen worden in de berekening van het vrij te laten bedrag bij een minnelijke (vrijwillige) schuldregeling. Bijvoorbeeld bij kosten voor beschermingsbewind. Uitgangspunt is dan dat deze kosten gecorrigeerd worden in het vrij te laten bedrag, als daarvoor ruimte is. Deze ruimte wordt dan voor 100% als draagkracht aangemerkt.

Wijzigt tijdens de looptijd van de schuldregeling de aflossingscapaciteit (geld beschikbaar voor schuldeisers) fors, dan moet de draagkracht opnieuw beoordeeld worden. Eventuele herziening van de draagkracht mag niet ten koste gaan van de lopende minnelijke schuldregeling.

Wat valt er onder het inkomen?

Wat wél tot het inkomen wordt gerekend en wat niét, staat in de Participatiewet. Het inkomen wordt op dezelfde manier vastgesteld als voor algemene bijstand. Zie ook hoofdstuk 4 van de Beleidsvoorschriften ('Inkomen en vermogen'). Voor wat betreft de bijzondere bijstand zijn hier

twee uitzonderingen op. Ten eerste worden de inkomenstoelage en de studietoelage niet meegenomen bij het vaststellen van het inkomen. Datzelfde geldt voor inkomsten uit arbeid van ten laste komende kinderen. Die worden in principe vrijgelaten, maar tellen wel mee, als de aanvraag betrekking heeft op de kosten van het kind.

In het armoedebeleid van de gemeente Zutphen wordt uitgegaan van het inkomen waarover iemand daadwerkelijk kan beschikken. Als er loonbeslag op het inkomen ligt, dan geldt de beslagvrije voet als inkomen. Bij een minnelijke of wettelijke schuldsanering geldt het vrij te laten bedrag (Vtlb) als inkomen. Dat is het maandelijks inkomen dat overblijft om van te leven. Als de Vtlb hoger is dan het inkomen, bijvoorbeeld in het geval van een bijstandsuitkering, dan wordt uitgegaan van het inkomen. Voor kosten die meegenomen kunnen worden in de berekening van de beslagvrije voet of het Vtlb, kan geen bijzondere bestand worden verstrekt. Dat geldt in ieder geval voor kosten van beschermingsbewind, curatele en mentorschap.

Vermogensgrenzen

Bij een aanvraag voor bijzondere bijstand telt ook het vermogen mee. Het vermogen wordt vastgesteld op dezelfde manier als voor de algemene bijstandsuitkering. Dat betekent, dat het vermogen niet meetelt als het onder de vrijlatingsgrens in de Participatiewet blijft. Voor alleenstaanden geldt een andere vermogensgrens dan voor alleenstaande ouders en gehuwden. De vermogensgrens voor een alleenstaande ligt op € 5.940,- en voor anderen € 11.880,- (1 juli 2017). Het vermogen wordt bepaald op de datum waarop de kosten zich voordoen. Als het vermogen op dat moment hoger is dan de vrijlatingsgrens, telt het deel boven de vermogensgrens volledig mee. Dit wordt de draagkracht in het vermogen genoemd.

Voorbeeld. Stel: alleenstaande inwoner vraagt bijzondere bijstand aan voor reiskosten van € 30,- per maand. De reiskosten worden het gehele kalenderjaar gemaakt. Er zijn enkele bankrekeningen. De inwoner heeft alleen bankrekening die tot het vermogen behoren.

- Bankrekening 1 - saldo	: € 2.000,- positief
- Bankrekening 2 - saldo	: € 1.500,- negatief
- Spaarrekening – saldo	: € 6.000,- positief

- Vermogen	: € 6.500,- positief
- Vermogensgrens	: € 5.940,- -/-

- Draagkracht	: € 560,-
- Reiskosten	: € 360,- -/-

- Bijstand	: nihil (draagkracht is hoger dan kosten)
- Overblijvende draagkracht	: € 200,-

Vermogen in de woning

Als de klant een eigen woning heeft, dan wordt gekeken naar het vermogen in de woning. Dit aan de woning gebonden vermogen telt *niet* mee als het onder de specifieke vrijlatingsgrens voor de eigen woning in de Participatiewet valt. De vermogensgrens voor een eigen woning bedraagt € 50.100,- (1 juli 2017). Is de overwaarde in de woning hoger dan dit bedrag, dan kan bijstand worden verstrekt:

- a. tot maximaal de bijstandsnorm voor gehuwden, als het om incidentele bijzondere bijstand gaat;

- b. voor de duur van maximaal één jaar, als het om maandelijks terugkerende bijzondere bijstand gaat. Deze periode kan met maximaal één jaar worden verlengd, als het om woonkostentoeslag gaat en de klant naar vermogen heeft getracht andere woonruimte te zoeken.

9.5.5 Hoe wordt een aanvraag ingediend?

Een aanvraag voor bijzondere bijstand kan worden ingediend door middel van een aanvraagformulier, dat op telefonisch verzoek bij Het Plein kan worden verkregen.

Soms wordt bijzondere bijstand op initiatief van Het Plein zelf toegekend. Dat kan het geval zijn, als Het Plein voldoende gegevens van de klant heeft om te bepalen of er recht bestaat. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als er maandelijks bijzondere bijstand wordt verstrekt en na afloop van een jaar blijkt dat de gegevens nog hetzelfde zijn.

9.5.6 Wordt de bijstand 'om niet' of als lening verstrekt?

Bijzondere bijstand wordt in principe 'om niet' (gratis) betaald. Soms kan bijzondere bijstand als lening worden verstrekt. Dat is bijvoorbeeld zo als de bijstand in een bijzonder geval bestemd is voor de aanschaf van duurzame gebruiksgoederen, zoals een wasmachine of koelkast. Bijzondere bijstand kan ook als lening worden verstrekt, als er op korte termijn voldoende geld voor de klant beschikbaar komt, maar het om een spoedeisende aanvraag gaat. Ten slotte kan de bijstand ook als lening wordt verstrekt, als de kosten de klant te verwijten zijn.

9.5.7 Kan de klant worden gekort op bijzondere bijstand?

Als de kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt aangevraagd het gevolg zijn van verwijtbaar gedrag van de klant, dan kan de bijstand worden verlaagd. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als iets is stukgegaan door grote slordigheid van de klant, of als de klant niet voldoet aan bepaalde voorwaarden, zoals het nemen van concrete maatregelen die nodig zijn om de kosten van beschermingsbewind te beperken. De verlaging die wordt toegepast staat in hoofdstuk 6 'Bestuurlijke sancties'.

9.5.8 Kan het zijn dat de bijstand moet worden terugbetaald?

De bijzondere bijstand moet worden terugbetaald, als de klant belangrijke informatie heeft verzwegen en Het Plein de bijstand niet zou hebben verleend, als die informatie op tijd bekend was geweest. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij verzwegen vermogen.

9.5.9 Kosten van algemene aard

Bijzondere bijstand is het vangnet van de sociale zekerheid. Soms is het overduidelijk, dat het inkomen van de klant te laag is om de kosten van levensonderhoud te betalen, maar zijn er geen andere voorzieningen om het inkomen aan te vullen. Dan kan bijzondere bijstand in beeld komen.

Bijzondere bijstand voor levensonderhoud voor jongeren van 18-21 jaar

Voor jongeren van 18 tot 21 jaar gelden andere bijstandsnormen dan voor oudere inwoners. Zie hoofdstuk 3 van de Beleidsvoorschriften ('Bijstandsnormen'). Het gaat om lage bijstandsnormen, die voor een uitwonende jongere vaak te laag zijn om van rond te komen. In dat geval kan alleen extra bijzondere bijstand worden verleend als de jongere geen beroep kan doen op de ouder(s). Tot de 21-jarige leeftijd valt de jongere nog onder de onderhoudsplicht van de ouder(s), dus Het Plein moet er zeker van zijn dat de jongere dit niet, of niet voldoende, kan aanspreken. Het Plein gaat ervan uit, dat de onderhoudsplicht van de ouder(s) niet kan worden aangesproken, als:

- a. De ouder(s) in het buitenland woont;

- b. De jongere buiten het gezin is geplaatst op grond van de Jeugdwet, of
- c. Er een acute noodsituatie is, waarin de jongere zelf geen verandering kan brengen. Er is dan een indicatie van een hulpverlenende organisatie nodig.

De bijzondere bijstand wordt vastgesteld op grond van de feitelijke noodzakelijke kosten. Het ligt op de weg van de jongere om aan te tonen hoe hoog die kosten zijn. De bijzondere bijstand plus de algemene bijstand (lage normen) is niet hoger dan de bijstandsnormen die gelden voor personen van 21 jaar en ouder, maar jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, in dezelfde leef- en woonsituatie (inclusief de kostendelersnorm).

Bijzondere bijstand voor jongeren van 18-21 jaar in een inrichting

Jongeren van 18 tot 21 jaar die in een inrichting verblijven hebben geen recht op algemene bijstand. Wel kan bijzondere bijstand worden verstrekt. Daarvoor gelden dezelfde regels als hierboven zijn genoemd. De bijzondere bijstand is beperkt tot de jongerennormen, die voor jongeren in de leeftijd van 18 tot 21 jaar (artikel 20 Participatiewet). Zie hoofdstuk 3 'Bijstandsnormen'.

Bijzondere bijstand voor het aanhouden van een woning bij verblijf in een instelling

Bij verblijf in een instelling kan bijzondere bijstand verstrekt worden voor de kosten van het aanhouden van een woning als er perspectief is op terugkeer naar die woning binnen afzienbare tijd. Als richtlijn geldt hierbij een verblijf van maximaal een jaar. Als er sprake is van een kortdurend verblijf (3 maanden) hoeft de bijstandsnorm niet omgezet te worden naar die voor personen in een inrichting (zie 3.4.4.1) en hoeft er dus geen bijzondere bijstand worden verstrekt voor genoemde kosten.

Bijzondere bijstand in verband met het niet ontvangen van toeslagen

De regels over toeslagen die de Belastingdienst verstrekt, zijn anders dan de regels die in de Participatiewet staan. Het kan daarom voorkomen, dat een alleenstaande ouder niet in aanmerking kan komen voor de verhoging van het kindgebonden budget, omdat hij/zij volgens de Belastingdienst nog een 'toeslagpartner' heeft. Als dat zo is, kan de alleenstaande ouder in aanmerking komen voor maandelijkse bijzondere bijstand ter hoogte van het misgelopen kindgebonden budget. Voorwaarde is wel, dat het totale inkomen, inclusief de extra bijzondere bijstand, niet hoger is dan 90% van de bijstandsnorm voor gehuwden in de leeftijd van 21 jaar of ouder, maar jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd. Aan deze vorm van bijzondere bijstand wordt de verplichting verbonden, dat de alleenstaande ouder alles in het werk stelt om zo snel mogelijk in aanmerking te komen voor de verhoging van het kindgebonden budget.

Het komt ook voor, dat een alleenstaande (ouder) geen zorg- of huurtoeslag ontvangt in verband met een partner zonder recht op bijstand. In dat geval kan bijzondere bijstand worden verstrekt ter hoogte van de misgelopen toeslag.

9.6 Veel voorkomende kostensoorten

In dit onderdeel wordt een aantal kostensoorten besproken, die noodzakelijk zijn of door de gemeente als noodzakelijk worden beschouwd (dat heet begunstigend beleid). Om voor bijzondere bijstand voor deze kostensoorten in aanmerking te komen, moet uiteraard ook voldaan worden aan de andere voorwaarden die voor bijzondere bijstand gelden. Zie par. 9.5. Bij een aantal kostensoorten worden bedragen genoemd die een klant maximaal als bijstand kan krijgen. Soms kan het nodig zijn om hogere bedragen te verstrekken. Dat is afhankelijk van de situatie van de klant. Bijzondere bijstand is maatwerk en soms is het noodzakelijk om van de normbedragen af te wijken.

9.6.1 Woonkosten

Voor het betalen van de huur is er een voorliggende voorziening: de huurtoeslag. De wetgever gaat ervan uit dat deze toeslag in principe passend en toereikend is. Bijzondere bijstand voor de huur is dus niet mogelijk. Soms is dat anders. Zie de onderstaande paragrafen. Voor een eigen woning is er doorgaans geen voorliggende voorziening in de kosten beschikbaar. Ook dan kan in bepaalde gevallen bijzondere bijstand worden verstrekt. Voor andere woonkosten is er meestal geen voorliggende voorziening.

Woonkostentoeslag voor huurders

Huurtoeslag wordt per kalendermaand verleend. Als een huurder over een deel van de maand huur moet betalen, is er geen recht op huurtoeslag. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de start van de huur op een ander moment dan de eerste dag van de maand. In dat geval kan vervangende bijzondere bijstand worden verleend. De bijstand is gelijk aan het evenredige deel van de huurtoeslag die de klant over die maand had kunnen ontvangen.

Mensen die in een recreatiewoning verblijven en geen huurtoeslag ontvangen kunnen bijzondere bijstand ontvangen ter hoogte van deze vervallen huurtoeslag. Dat kan in de volgende situaties:

- De inwoner heeft eerder huurtoeslag voor de recreatiewoning ontvangen maar de belastingdienst heeft die toeslag beëindigd in verband met een wijziging in de Wet op de huurtoeslag
- De inwoner verblijft door persoonlijke omstandigheden tijdelijk in de recreatiewoning.

De inwoner die dan bijstand ontvangt moet zich tot het uiterste inspannen om andere woonruimte te zoeken. Dat betekent dat de klant in ieder geval ingeschreven staat als woningzoekende en reageert op een woningaanbod, waarbij verhuizing binnen een jaar mogelijk is. De woonkostentoeslag wordt toegekend voor de periode van maximaal één jaar. Deze periode kan worden verlengd met maximaal één jaar als de klant zich volgens Het Plein voldoende heeft ingespannen om andere woonruimte te vinden

Woonkostentoeslag bij eigen woning

Een inwoner met een (zelfbewoond) eigen huis kan geen huurtoeslag krijgen. In dat geval kan vervangende bijzondere bijstand worden verleend, als de woonkosten niet hoger zijn dan de maximale huur waarvoor nog huurtoeslag kan worden verleend. De woonkostentoeslag is gelijk aan het bedrag dat de klant als huurtoeslag had kunnen ontvangen voor een huurwoning met dezelfde woonlasten. Bij de berekening van de woonkostentoeslag wordt uitgegaan een schatting van de belastingteruggave op basis de WOZ-waarde, betaalde rente en het woningforfait. De hypotheekrenteaftrek wordt in mindering gebracht op de woonkostentoeslag.

Als er sprake is van overwaarde in de woning boven de vrijlatingsgrens (zie par. 9.5.4), dan is de duur van de bijstandsverstrekking beperkt tot maximaal de periode van een jaar. De reden hiervan is dat bijstand er niet is om een situatie waarbij er vermogen is, langer dan noodzakelijk in stand te houden. Bij overwaarde in de woning wordt van klant dus concreet gevraagd dat hij zich inspant om zijn huis te verkopen (zie onder 9.5.4 wat van klant verwacht wordt).

Woonkostentoeslag boven maximale huurgrens

Gaat het om een huurwoning of om een zelfbewoonde eigen woning, en zijn de woonkosten hoger dan de maximale huur waarvoor nog huurtoeslag kan worden verleend, dan kan ook bijzondere bijstand worden verleend. De bijzondere bijstand wordt als volgt berekend:

- Welke huurtoeslag zou er maximaal verstrekt kunnen worden voor deze woning in de situatie van de klant? Dat bedrag kan als bijzondere bijstand worden verstrekt
- In hoeverre zijn de woonkosten hoger dan de maximale huurgrens voor de betreffende woning in de situatie van de klant? Voor de woonkosten die hoger zijn dan deze grens is kan bijzondere bijstand worden verleend.

Aan de bijzondere bijstand is de voorwaarde verbonden, dat de klant zich tot het uiterste inspant om goedkopere woonruimte te zoeken. Voor een huurwoning betekent dit, dat de klant in ieder geval ingeschreven staat als woningzoekende en reageert op een woningaanbod, waarbij verhuizing binnen een jaar mogelijk is. Voor een eigen woning betekent dit, dat de klant een makelaar heeft ingeschakeld, die het huis op de woningmarkt heeft aangeboden voor de verkoop, met een verkoopprijs op of onder de WOZ-waarde (80% van de actuele WOZ-waarde wordt acceptabel geacht).

De woonkostentoeslag wordt toegekend voor de periode van maximaal één jaar. Deze periode kan worden verlengd met maximaal één jaar als de klant zich volgens Het Plein voldoende heeft ingespannen om goedkopere woonruimte te vinden. Gaat het om een eigen woning, dan wordt van de klant verwacht om de woning te verkopen onder de waarde in het economisch verkeer, ook al betekent dit een restschuld op de openstaande hypotheek.

Waarborgsom, administratiekosten en eerste huur

Is er sprake van een noodzakelijke huisvesting of verhuizing, dan kan bijzondere bijstand worden verstrekt voor de betaling van een waarborgsom, administratiekosten en de eerste huur. De bijstand voor een waarborgsom wordt in de vorm van een lening verstrekt. Gaat het om een asielzoeker (en zijn gezin) die zich in het kader van de huisvesting van asielzoekers in Zutphen vestigt, dan wordt de noodzaak van de huisvesting en verhuizing aangenomen.

Woonlasten bij tijdelijke opname in een inrichting

Een tijdelijke opname in een inrichting kan tot extra kosten leiden, omdat de woonlasten doorlopen tijdens de opname. Soms is het ook nodig dat het huisraad wordt opgeslagen. Voor de kosten kan bijzondere bijstand worden verstrekt, voor zover dat noodzakelijk is. Gaat het om een langere opname en doorlopende woonlasten dan wordt een periode van maximaal 12 maanden als richtlijn aangehouden.

9.6.2 Medische kosten

Voor medische kosten kan vaak een beroep worden gedaan op de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg. Deze gelden daarom als passende en toereikende voorliggende voorzieningen. Dat betekent dat er voor medische kosten in principe geen bijzondere bijstand kan worden verstrekt. Om inwoners met een laag inkomen tegemoet te komen in de overblijvende medische kosten, is er een collectieve zorgverzekering met Menzis afgesproken (zie par. 9.4.3).

Om mensen met een laag inkomen toch tegemoet te komen, kan in een aantal gevallen toch bijzondere bijstand worden verstrekt voor overblijvende medische kosten. Dit wordt ook wel *begunstigend beleid* genoemd. Het gaat om de volgende kosten:

- a. Hoortoestellen (geen batterijen en verzekering): tot € 350,-;
- b. brillen/contactlenzen: Er is geen vergoeding mogelijk, tenzij er geen aanvullende zorgverzekering kan worden afgesloten. De maximale vergoeding bedraagt in dat geval - één keer per twee jaar - € 150,- voor enkelvoudige glazen en € 350,- voor varifocus. Voor kinderen tot 18 jaar kan bijzondere bijstand worden verstrekt voor de kosten van een bril

met enkelvoudige glazen en contactlenzen. Dat kan alleen als de sterkte van de glazen en lenzen eerder moet worden aangepast dan de periodieke vergoeding door de zorgverzekeraar toestaat. De bijstand wordt in dat geval ten hoogste 1 x per jaar verstrekt tot een maximaal bedrag van € 150,-.

- c. alarmeringsapparatuur: als dit noodzakelijk is als gevolg van ouderdom, ziekte of gebrek om zelfstandig te kunnen wonen. Het gaat om de eenmalige aansluitkosten, het sleutelkastje en de maandelijkse kosten. Maximale vergoeding: € 12,50 per maand;
- d. bewassing en kledingslijtage: maximaal één keer per jaar, nadat de medische noodzaak is vastgesteld. Voor wat betreft bewassing wordt de hoogte van de bijstand vastgesteld aan de hand van het door de Gemeenschappelijk Medische Dienst in het verleden vastgestelde vergoedingenoverzicht (GMD-lijst). De hoogte van de bijstand in verband met kledingslijtage wordt vastgesteld aan de hand van een medisch advies;
- e. dieetkosten: voor de kosten van een specifiek dieet, als de medische noodzaak is aangetoond. De hoogte van de vergoeding wordt bepaald aan de hand van het ziektebeeld en op basis van de prijzengids van het NIBUD;
- f. stookkosten: voor hogere verwarmingskosten die veroorzaakt worden door een chronische ziekte of handicap. Dit wordt vastgesteld aan de hand van de GMD-lijst;
- g. Maaltijdvoorziening: voor de meerkosten van een warme maaltijdvoorziening bij aantoonbare beperkingen (en ouderdom). Maximale vergoeding: € 2,75 per maaltijd;
- h. Tandheelkundige hulp: voor wettelijke eigen bijdragen en kosten die direct voortvloeien uit een verrichting die wordt vergoed uit de basisverzekering en die niet onder het eigen risico valt: alle kosten kunnen worden vergoed. Voor andere tandheelkundige kosten, inclusief orthodontie, kan tot maximaal € 350,- per kalenderjaar worden vergoed. Voor de kosten die verband houden met een partiële gebitsprothese kan, aanvullend op genoemde maximale vergoeding, bijzondere bijstand worden verstrekt.
- i. Fysiotherapie: voor fysiotherapie, manuele therapie en oefentherapie maximaal 20 behandelingen per jaar, op verwijzing door huisarts of behandelend specialist;
- j. Andere kosten: voor pedicure- en manicurekosten die ouderen maken, tot maximaal € 300,- per jaar. Voor podotherapie (consult en zolen), tot maximaal € 90,- per jaar. Ook voor orthopedisch schoeisel en prothese-BH, voor beide kostensoorten kan twee keer per jaar bijstand worden verleend, onder aftrek van de normale kosten, die zijn vastgelegd in de meest actuele NIBUD-prijzengids;
- k. Waskosten in een instelling: als het door omstandigheden voor een cliënt in een instelling niet mogelijk is te wassen of de was te laten doen, kan tot een maximaal bedrag van € 23,61 per maand worden vergoed voor de extra kosten i.v.m. het wassen van kleren. Omdat het om algemene kosten van bestaan gaat wordt uitgegaan van 100% draagkracht boven de van toepassing zijnde bijstandsnorm;
- l. Wettelijke eigen bijdragen: voor een eigen bijdrage op grond van de Zorgverzekeringswet of de Wet langdurige zorg, voor zover dit niet vergoed wordt door de CZM. De eigen bijdrage Wmo komt *niet* in aanmerking voor bijstand, omdat deze vergoed wordt door de CZM.

9.6.3 Kosten van beschermingsmaatregelen en rechtsbijstand

Voor de beschermingsmaatregelen beschermingsbewind, curatele en mentorschap kan bijzondere bijstand worden verleend. Dat geldt ook voor de kosten van rechtsbijstand. De volgende regels zijn van toepassing:

- a. Beschermingsbewind: de kosten die een bewindvoerder maakt, zolang de noodzaak vaststaat. Het gaat om kosten die zijn gemaakt vanaf een maand voordat het

verzoekschrift tot onderbewindstelling bij de rechtbank is ingediend. Voor de hoogte van de bijstand wordt aangesloten bij de beschikking van de kantonrechter. Worden de kosten volledig betrokken bij minnelijke schuldsanering en een berekening van het vrij te laten bedrag, dan is er geen bijstand mogelijk. Er is dan al rekening gehouden met de kosten. Als Het Plein vaststelt, dat de klant financieel zelfredzaam kan worden, dan wordt als verplichting aan de bijstand verbonden dat de klant alles in het werk stelt om zelfredzaam te worden.

- b. Curatele en mentorschap: de kosten die een curator of mentor maakt, zolang de noodzaak vaststaat. Voor de hoogte van de bijstand wordt aangesloten bij de beschikking van de kantonrechter.
- c. Bewindvoering in het kader van de wet schuldsanering natuurlijke personen: als de kosten van de bewindvoerder niet kunnen worden voldaan uit de boedel, dan kan voor het resterende deel bijstand worden verleend;
- d. Rechtsbijstand: voor de kosten van een toegevoegde advocaat: het gaat om de eigen bijdrage, griffierechten, kosten van getuigen en deskundigen, uittreksels uit de openbare registers, telegrammen, internationale telex, internationale fax en internationale telefoongesprekken en rolverrichtingen van de deurwaarder in kantongerechtszaken.

9.6.4 Reiskosten

Voor de onderstaande reiskosten kan bijstand worden verleend, als de bestemming buiten de gemeente Zutphen gelegen is (en binnen Nederland). De hoogte van de bijstand wordt in principe vastgesteld op basis van de goedkoopste vorm van openbaar vervoer. Met kortingskaarten en andere kortingsregelingen wordt rekening gehouden als daarvan gebruik gemaakt kan worden. Als de klant om gezondheidsredenen geen gebruik kan maken van het openbaar vervoer, dan kunnen de kosten voor het gebruik van de eigen auto worden vergoed voor € 0,19 per km.

- a. Medische behandeling: voor reiskosten die gemaakt worden in verband met geneeskundige behandelingen of bezoeken aan professionele hulpverleners en deze kosten niet worden vergoed uit de basisverzekering (incl. parkeergeld);
- b. Bezoek aan gedetineerde: voor reiskosten die maximaal één keer in de vier weken gemaakt worden in verband met het bezoek aan een gezinslid dat zich bevindt in een gesloten penitentiaire inrichting en geen recht op verlof heeft;
- c. Bezoek aan elders verpleegden/verzorgden: voor reiskosten die maximaal één keer in de twee weken worden gemaakt in verband met het bezoek aan een gezinslid dat elders wordt verpleegd of verzorgd in bijv. een ziekenhuis;
- d. Bezoek aan uit huis geplaatste kinderen: voor reiskosten in verband met het bezoek aan een kind. De hoogte wordt bepaald aan de hand van de bezoekenregeling die is opgesteld door de instelling die verantwoordelijk is voor de plaatsing. Is er geen regeling, dan worden de reiskosten in keer in de twee weken vergoed;
- e. Bezoek aan familie in het kader van resocialisatie: voor reiskosten die iemand die in een instelling in de gemeente Zutphen verblijft maakt. Het gaat om de reiskosten voor het bezoek aan familieleden en verwanten, die iemand maximaal één keer in de twee weken maakt in verband met de resocialisatie, voor zover geen vergoeding mogelijk is van de instelling zelf.
- f. Kinderen die opleiding volgen: voor reiskosten in verband met het volgen van een opleiding of scholing door een ten laste komend kind, als de enkele reisafstand groter is dan 15 km en gebruik wordt gemaakt van de dichtstbijzijnde school van het gewenste onderwijstype. Reiskosten worden berekend vanaf NS-station Zutphen.

Let op: het gaat hier om uitgangspunten. Soms is het noodzakelijk dat de klant vaker reist. Dan kan de bijstand daarop worden afgestemd.

9.6.5 Begrafenis- of crematiekosten

Kosten van een begrafenis of crematie komen voor bijstand in aanmerking, voor zover de kosten niet uit een evt. uitvaartverzekering en/of de nalatenschap kunnen worden betaald en de nabestaande niet over voldoende middelen beschikt om zijn aandeel in de kosten te kunnen voldoen. De nabestaande moet een echtgenoot, levenspartner, ouder of kind zijn. De maximale vergoeding is € 4.000,-. Kosten die in ieder geval (binnen de maximale vergoeding) kunnen worden vergoed zijn:

- a. Opbaren overledene
- b. Vervoer overledene naar rouwcentrum
- c. Lijkwagen plus twee dragers
- d. Twee volgauto's voor naaste familie
- e. Eenvoudige kist
- f. Delven graf plus grafrechten voor algemeen graf of crematiekosten
- g. Rouwdrukwerk (incl. portokosten) volgens standaardtarief
- h. Advertentie volgens plaatselijk gebruik
- i. Eenvoudige kerkelijke ceremonie
- j. Gebruik rouwcentrum en aula
- k. Eenvoudige koffiemaaltijd na uitvaart
- l. Legeskosten en evt. schouw- en verzegelingskosten door GGD
- m. Eenvoudige grafsteen of asbestemming na crematie

9.6.6. Gehandicaptenparkeerplaats

De kosten van aanschaf, verhuizing en vervanging in verband met een gehandicaptenparkeerplaats, kan bijstand worden verleend. De hoogte is gelijk aan de bedragen die de gemeente in rekening brengt.

9.6.7 Duurzame gebruiksgoederen

Voor de reparatie, aanschaf en vervanging van duurzame gebruiksgoederen kan onder bepaalde voorwaarden bijzondere bijstand worden verstrekt. Het gaat om goederen die in een huishouden noodzakelijk zijn, zoals een wasmachine, koelkast of eettafel. Bijstand kan pas aan de orde komen, als voldaan is aan alle voorwaarden, genoemd in de par. 9.5.3 en 9.5.4.

Het Plein gaat ervan uit dat een aantal goederen noodzakelijk is voor een huishouden. Voor de aanschaf van deze goederen kan bijzondere bijstand worden verstrekt als vaststaat dat de klant zo'n gebruiksgoed niet tot zijn beschikking heeft of als de vervanging van zo'n goed noodzakelijk is. Het gaat om de volgende goederen:

- a. Matras: tot € 100 voor eenpersoons matras. Tot € 180,- voor tweepersoons matras;
- b. Koelkast: tot € 250,-
- c. Wasmachine: tot € 350,-
- d. Gastoestel: tot € 110,-

Gaat het om andere gebruiksgoederen dan wordt per geval de noodzaak van dat gebruiksgoed en van de aanschaf daarvan vastgesteld. Voor de hoogte van de bijstand geldt als richtlijn 50% van het normbedrag genoemd wordt in de actuele NIBUD-prijzengids.

Wordt bijstand aangevraagd voor de *vervanging* van een noodzakelijk gebruiksgoed, dan moet eerst beoordeeld worden of reparatie van het gebruiksgoed mogelijk is. Als reparatie een passende oplossing vormt, dan kan voor de kosten bijstand 'om niet' (gratis) worden verstrekt.

Let op: is een gebruiksgoed ouder dan acht jaar, dan wordt aangenomen dat vervanging noodzakelijk is. Dan hoeft niet te worden onderzocht of reparatie mogelijk is. Om te beoordelen of de vervanging noodzakelijk is, kan er een huisbezoek worden afgelegd.

De bijstand die wordt verstrekt heeft de vorm van een lening. De bijstand wordt 'om niet' verstrekt, als een klant geen lening kan afsluiten of geen leenbijstand kan worden verstrekt in verband met bijzondere omstandigheden in het individuele geval. Dat is in ieder geval zo, als de klant een stabilisatie-overeenkomst in het kader van schuldhulpverlening heeft getekend, of als de klant gebruik maakt van een minnelijke of wettelijke schuldsanering.

De bijstand wordt betaald op basis van een nota. Dit kan ook een nota zijn waarop het bedrag staat dat het gebruiksgoed kost dat de klant nog wil aanschaffen (pro-formanota), zolang de kosten niet hoger zijn, dan de hierboven genoemde bedragen.

9.6.8 Woninginrichting, stoffering en verhuiskosten

Aan de inrichting van een woning zijn kosten verboden. Het gaat om de aanschaf van meubilair, bedden en matrassen e.d., maar ook om stoffering, zoals verf, behang, gordijnen. Voor het volledig inrichten van de woning kan bijstand worden verstrekt, als voldaan is aan de voorwaarden genoemd in par. 9.5.4 en 9.5.3. Dat betekent onder meer, dat de kosten het gevolg moeten zijn van bijzondere omstandigheden, dat ze niet voorzienbaar waren of dat de klant voor de kosten geen geld heeft kunnen reserveren.

Voor zover het gaat om de vergoeding voor de aanschaf van meubilair, bedden, matrassen e.d. (lees: duurzame gebruiksgoederen) wordt de bijstand in de vorm van een lening verstrekt.

De bijstand wordt 'om niet' verstrekt, als een klant geen lening kan afsluiten of geen leenbijstand kan worden verstrekt in verband met bijzondere omstandigheden in het individuele geval. Dat is in ieder geval zo, als de klant een stabilisatie-overeenkomst in het kader van schuldhulpverlening heeft getekend, of als de klant gebruik maakt van een minnelijke of wettelijke schuldsanering. Dat is ook zo, als er sprake is van de huisvesting van ex-asielzoekers in het kader van de taakstelling voor huisvesting door de gemeente, uitplaatsing na intensieve jeugdhulp of een noodzakelijke huisvesting in het kader van de nazorg voor ex-gedetineerden.

Het bedrag dat maximaal als bijstand voor woninginrichting kan worden verstrekt, is als volgt:

- a. Inrichting kamer (kamerbewoner): tot € 800,-
- b. Inrichting zelfstandige woonruimte: tot € 2.000,- voor eenpersoons huishouden en tot € 2.500,- voor een tweepersoons huishouden. Per kind tot maximaal € 500,-
- c. In totaliteit wordt niet meer dan € 3.500,- verstrekt

Van deze bedragen kan 40% worden aangemerkt als kosten voor stoffering. Dit gedeelte wordt om niet verstrekt.

Wanneer er sprake is van (enkel) stofferingskosten in verband met het betrekken van een woning, zoals verf, behang e.d., dan kan daarvoor bijstand worden verstrekt, onder de voorwaarden die hierboven zijn genoemd. De bijstand wordt 'om niet' verstrekt. De hoogte van de bijstand wordt dan vastgesteld op 75% de normbedragen die genoemd zijn in de meest actuele NIBUD-prijzengids.

Voor de kosten van verhuizing binnen de gemeente Zutphen of naar een andere gemeente, kan bijzondere bijstand worden verleend voor de transportkosten van de inboedel, als de verhuizing op medische of sociale gronden noodzakelijk is en voldaan is aan de andere voorwaarden, genoemd in par. 9.5.3 en 9.5.4. Als voorliggende voorziening voor deze kosten wordt in ieder geval beschouwd een maatwerkvoorziening in het kader van de Wmo in verband met een medisch noodzakelijke verhuizing of een tegemoetkoming van de werkgever waarop de klant aanspraak kan maken.

9.7 Wettelijke basis

De beleidsvoorschriften in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de Participatiewet, de Gemeentewet en op de Verzamelerordening werk en inkomen gemeente Zutphen.

Meer concreet:

Thema	Artikelen
Minima-regelingen: aanvraag	3.1 Verzamelerordening
Minima-regelingen: terugvordering	59, 60 Participatiewet
Minima-regelingen: weigering	18 lid 2 Participatiewet en 4.4 lid 2 Verzamelerordening
Inkomenstoeslag	36 Participatiewet en 3.2 en 3.3 Verzamelerordening
Studietoeslag	36b Participatiewet en 3.4 en 3.5 Verzamelerordening
Meedoen-regeling	149 Gemeentewet en 3.6 en 3.7 Verzamelerordening
Collectieve zorgverzekering	35 lid 3 Participatiewet en 3.8 Verzamelerordening
Tegemoetkoming zorgkosten	35 lid 1 Participatiewet
Kindpakket	149 Gemeentewet
Individuele bijzondere bijstand: toelatingsvoorwaarden	11, 14, 15 en 16 Participatiewet
Individuele bijzondere bijstand: grondslag, hoogte, draagkracht	35 lid 1 Participatiewet
Individuele bijzondere bijstand: vorm	48 Participatiewet
Individuele bijzondere bijstand: terugvordering	59 en 60 Participatiewet
Individuele bijzondere bijstand: weigering	18 lid 2 Participatiewet en 4.4 lid 2 Verzamelerordening